

Nro 8.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Pétsben Januariusnak 28 dik napján 1794.
szentében.*

Nagy Britannia.

Külömb-külömbféle könnyülállásoknak és történeteknek szele fúj a' német tengerről, a' Brittusokról. — Lord Fox az anti-ministerialis, avagy nem udvari résznek bálvány istene, mindennap több több követőket kap. Úgy hallatik, hogy öt' fogná a' nép az el kezdettendő Parlamentomban *Scherifnek*, az az, maga szószóllójának választani. (g).

(g.) Serif avagy Scherif, eredetére nézve Arabiai szó, és jelent mind eredetére, mind mel-

Londonban még mostan is gyakran szó vagyon az Anglus hajó seregnek Frantzia Ország földjére való ki szállásáról, melly szándékjokban fognak é bódogúlni, avagy nem, a' következendő idő fogja meg mutatni. Néhány mély tudományú, és e' világ politica folyamattyának rejtekes kamarájába mélyen bé tekintő Anglusok illyetén meg jegyzést tesznek, a' jelenvaló Frantzia revolútióról: Hogyha, úgymondnak, egy *Wasingtonya*, *Franklinnya*, *Gátese*, és *Adámsa* lett volna a' Frantzia nemzetnek; hogyha az Amérikabelieknek példájokat követte, és tulajdon tartományait örzötte, 's idegen fejedelmeknek birtokaira nem ásétozott volna — hogyha erköltsi jósággal és egyenes szivüséggel elegyítette volna polgári alkotmányának részeit: egész Európa ellen fogatossabban és hathatósabban védelmezhetne volna magát. De mivel minden égyházi és polgári erköltsbeli minémüségek semmivé tétetett; bátor más idegen fejedelmek békét hadgyanak is nékiek, mindazáltal önnön magok fogják magokat el temetni. Éggy természetesen heves indulatú, könnyen gondolkozó, héjjáavalóságban gyakorlott, és búja nemzetet a' gyilkossághoz szoktatni, éppen annyi, mint magok közt éggymás öldöklésére oktató iskolákat fundálni. A' tapasztalás bizonyittya, hogy az öldöklő tudománynak tanítványai nem héjjában töltötték abban való gyakoroltatásoknak idejét. Sokkal szabadabb a' gályán dolgozó rab a' vas bilintsben, mint *Roberts-pierre* a' Jakobinusoknak óráló - székében. A'

tóságára nézve, nagy és nevezetes embert. — Török Országban Serifeknek neveztetnek Mahometnek leányától származott unokái, a' kik azzal különböztetnek meg a' több Törököktől, hogy valamint a' Török Császár önnön maga, úgy ők is zöld turbánt viselnek fejeiken. Nagy

gályán vasban dolgozó rabnak élete a' törvényeknek védelme alatt vagyon; ellenben *Roberts-piere* éppen nem hizelkedheti avval magának, hogy ő bátorságban lehetne a' Fr. constitutió mellett. Hát ugyan alább való tekintetben vóltanak é nállánál a' nép előtt *Brissót, Orleáns, le Brün, Custine, Lukner* s. a. t.? még is minémü vége leve mindnyájoknak? mit használtak magoknak és familiájoknak avval, hogy XVI *Lajos* törvényes királyok ellen öszve esküttének? azt, hogy önnön magok is áldozattyaivá lönek a' dühösködő népnek, örökségeik pedig prédájáva a' vért szomjúhozó *Jakobinusok* klúbjának. Tegyük fel, hogy nem sokára békesség lesz, hát ugyan minémü következései fognak lenni a' külömb-külobb féle értelmekkel küszködő fejeknek? miként fognak le tsendesedni a' vér-ontáshoz szokott kezek?

Frantzia Ország.

A' *Magyar Kurir* 5-dik darabjának 67-ik és következő lapjain kezdtük Erd. Olvasóinkal közleni azon iskolai igazgatásnak és tanításnak módgyát, mellyet a' Frantzia N. Gyűlés az alsóbb, avagy elementáris iskolákra nézve meghatározott, és ki hirdettetett a' Fr. tartományokban. Most már annak el maradott tikkelyeit is kívánnyuk elő adni.

7. Az iskolákba küldettendő gyermekeket hat esztendőn alól, és 8 esztendőn felül nem lehet az illetén elementáris iskolákba küldeni,

H 2

Britanniában azok neveztetnek Serifeknek, a' kik a' Parlamentomnak kezdetében szószóllóká választatnak a' nemzet által, és ezek az alsó Parlamentomban az Elölők.

sem pedig három elztendőnek előtte ki nem lehet őket onnan venni. Mindenkor a' hóinapnak első napján kelletik őket az iskolákba bé adni, és mind az elztendejét, mind a' napját iskolákba lett bé vitetéseknék fel kelletik jegyezni.

8. Az ollyatén atyák, anyák, tútorok, és gondviselők, a' kik ezen fel tételeket bé tellyesíteni, és magzattyaikat 's gondviselésekre bizatott gyermekeket annak idejében az elementáris iskolákba bé vinni el múlatándják, elsőben is pénzbeli birságra fognak büntettetni. Az illyetén pénzbeli birság közönséges adajoknak egy negyed részét fogja tenni. És hogyha másodszor is vétkezni tapasztaltatnak ezen közönséges törvény ellen, polgári jussaiktól 10 elztendőre meg foíztattatván, úgy fognak tartattatni, mint a' hazának el-lenségei.

9. A' közönséges tanító férfiaknak és asszonyoknak, sem alztalt, sem a' közönséges tanításon kívül, magános oktatást adni az ifjaknak szabad nem leszen, és sem szüleiktől, sem gondviselőiktől, valamelly szin alatt ajándékot el venni. — Minden fertály elztendőben meg fogják tanításoknak jutalmát nyerni.

10. A' melly ifjak 20. dik elztendejek előtt sem semmi tudományt és mesterséget, sem semmi hasznos kézi mesterséget nem tanúltanak, polgári jussaikkal 10 elztendeig nem élhetnek. Hasonló büntetések fog lenni az ollyatén szüléknek, és tútoroknak, a' kik ezen törvény ellen vétkezéndenek.

11. Ez az elementáris iskolákra nézve hozattatott törvény az Országának minden osztályai-ba küldettessen meg, hogy annyival hamarabb legyen annak bé tellyesitetése.

A' felsőbb iskolákra nézve még ekkorig semmi sem határozott meg. A' közép iskolákra nézve (*ecoles centrales*) fel tétetett planum pedig már munkában vagyon. Ezeket is fogjuk idejében Erd. Olvasóinkal közleni.

Frantzia Országának egyéb nevezetes történeteit is méltó meg olvasnunk. Valamint *Tulónnak*, úgy *Alsatziának* vissza vétele is rendkívül való örömet szerzett a' Jakobinusoknak. — *Landaunak* ostrom alól lett fel szabadittatása múlt hólnapnak utolsó napján adattatott *Páris* városának tudtára, mellyen való örömökben azt végzették a' Jacobinusok, hogy a' *Landaui* őriző seregeknek egy szerentsét kívánó levél küldetessen. — *Januar.* első napján az Orátor székhe menvén fel *Barrere*, ekként kezdette beszédjét: „A' *War* folyó vize mellett zengedezett győzedelmi kiáltásoknak hangja már most a' *Rajna* vizének partyaitól is hozzánk érkezett — valamiképen a' *Vendei* osztályban, úgy északon és délen is ellenségeinknek holt testeiken fog a' Fr. köz társaság fel épülni. Az ellenségnek reguláris seregei, fegyverben gyakorlatlan hadunk által verettettek vissza, kiket ellenségeink tsúfosan *Carmaglonoknak*, az az, haszontalan, sohonnai gyűlevész népnek neveztének. *Tulón* városának vissza vétetését seregeink hazájokhoz való nagy szereteteknek, és bátorságoknak; *Landaunak* ostrom alól lett fel szabadittatását pedig, az őrző seregek álhatatosságának tulajdonithattjuk. A' monarchiákban lévő történeteknek írói azt mondták, hogy a' Frantziáknak ellenségeikre való ütéseknak tüze csak egy 's két szempillantásig tartó. *Landau* bizonyság, hogy álhatatosságok egyenlő bátor szívekkel. — Minekutánna *Fort-Louisnak* bé zároltatását ki jelentette volna, eleven színekkel festette le a' Frantziáknak múlt éztendőben nyert győzödelmeiket. Egyébb, úgymond, immár hátra nints, hanem hogy a' *Pyreneus* hegyek az ellenségtől ki üresitessenek, hogy

Conde, Valencia, és Quesnoy vissza vétetessenek, és hogy *London*, melly az egész világon uralkodni akart, illendőképen meg büntetessen. Négy hólnapokig tartotta magát a' *Landaui* őrizet, minekutánna 25 ezer bombák hányattattak volna abba bé. Annyira nevedett már ottan az éhség, hogy három héttől fogva ló, matska, sőt egér húst kellett a' lakosoknak enni, kenyért is korpából és zabból sütöttek magoknak, egygy font nádmézet 80, egygy lúdat 100 livránál alább nem lehetett meg venni. Egygy *Landaui* kenyér sütő, kinek házát egygy bomba fel gyújtotta, nem gondolván örökségének veszedelmével, a' fegyveres ház tűzének óltására futott, így szólván: *Az én hajlékom egygy magános embernek jószága, én pedig egészen a' Fr. köz társaságnak tulajdona vagyok.* — Illyetén kerkedő beszédjei után, következő végzéseket hozatott a' N. Gyűléssel:

1. A' *Rajna* és *Mosel* mellett táborozó seregek és *Landau* városa érdemessé tették magokat a' *Haza* iránt. —
2. Adják tudtára a' N. biztosok a' N. Gyűlésnek azoknak a' vitézeknek neveiket, a' kik hadi virtusaik által magokat meg különböztették. —
3. Olztogassanak ki közöttök polgári meg jutalmaztatást. —
4. Jegyeztessék fel azt a' kárt, mellyet *Landau*nak, és annak környékének lakosai szenvedtek az ostromló ellenség miatt. —
5. A' fellyebb említett kenyér sütőnek nevét is jegyezzék fel, és küldgyék meg a' N. Gyűlésnek.

Az ifjú *Custine*, néhai gvilotiniroztatott *Custine* Generálnak fia, 25 esztendő, a' ki ennek-előtte a' királyné lovas regementében kapitány, *Dümurier* alatt Berlini követ, onnan lett visszátérése után *Luckner* Maresal Generál adjutánsa vala, sok tanúbizonyságok által meg győztetvén arról, hogy ő a' Fr. nemzet külső és belső ellenségeivel egygyet értett, és minden úton módon azon iparkodott volna, hogy azoknak szabados bé menetelt készítsen a' Frantzia köz társa-

ság tartományaiba való bé menetelre, ezen folyó hólnapnak 4-ik napján *Lukner* Marsallal égyütt, a' ki hasonló vétkekkel vádoltatott, halálra sentenziáztatott a' revolutionalis szék által. — Az utólsóbb születésére nézve *Bavarus*, és 72 esztendő ember vólt, a' ki a' hét esztendei háborúban egy *Hannóverai* corpust commandirozott, azon háborúnak végződése után pedig mint *Generál Lájtinánt*, *Frantzia* szolgálataiba lépett által, és 1792 esztendőben a' *Frantzia* Rajna és északi armádiát kórmányozta.

A' *Tulonban* lévő *N.* biztosoknak későbbi jelentések szerént, 250 *Spanyól* asszonyoknál, 250 *Anglusoknál* és *Spanyóloknál* többen maradtanak *Tulonban*, sem idejek, sem módjok nem lévén a' hajókra való menetelre. Az ispotályokban is 2000 beteg és sebes katonáknál több maradt az égyyesült seregek között. A' kikötő helyben lévő viz tele vólt a' vízbe fúladott embereknek hólt testeikkel. A' vízbe hólt és le vágattatott embereknek számát allig lehet meg számlálni. — 20 ezer lakosnál többen hagyták el honnyaikat, és rész szerént *Angliába* és *Spanyól Országba*, rész szerént pedig *Szárdiniába* és *Nápolyba* költöztenek. — *Dec.* 24-dik napján 133 ember, kik rész szerént *Tuloni* lakosok, rész szerént katonák vóltanak, lövettettek agyon a' tábor előtt, hasonló ki menetele vólt 15 hajós tisztnak. — A' *Spanyól* és *Anglus* vitorlák még sem szedettek le az ott maradt hajókról, mellyet azért miveltek a' pátrióták, hogy az eleséges idegen hajók oda menvén keleptzéjékbe keritessenek, a' mióthogy 10 hajónál több került illyen módon már körmök közé. Az azokon lévő idegen hajósok rabságra vitettek, a' közöttök lévő *Frantziák* pedig minden törvény tétel nélkül agyon lövöldöztettek.

Annyira gyűlölik *Pith* *Anglus* ministert a' *Frantzia* *Jakobinusok*, hogy égynehány városokban meg égettették a' képét. — A' *Tulonból* ki

költözött Rojalistáknak hátra maradott jószágok két millióra betsültetik, ebből, és a' N. Gyűlés által rendeltetett egy millióból minden *Tulon* alatt vitézkedett katonának 100 livrája jutott, eggyaránt osztatván fel mind a' tisztek, mind a' köz emberek közt a' jutalom. A' Spanyolok 9 Fr. hajót éggettenek ottan meg, az Anglusok pedig 4-et vittenek el magokkal. Ezen kártételnek ki pótolására azt végzette a' N. Gyűlés, hogy minden Fr. Köz. Társasághoz tartozó kikötő helyekben annyi hajók készíttessenek, a' mennyit a' kikötő hely magában bé foglalhat, a' melyekhez való materialékat a' déli osztályokban lévő N. biztosoknak kelletik meg szerezni. Minden közelebb fekvő osztályokban lakó kömivesek tartóznak *Tulonba* menni, és az ott lévő kikötő helyet, és nemzeti épületeket meg jobbitani. — Sok imitt amott el szélledett Rojalisták el fogatattak, és 200-nál többen ölettettek meg közöttük. — *Brestiába* érkezőn *Tulon* vissza vétetésének hire, az egész ottan lévő Frantzia flotta ágyú ropogtatásokkal nyilatkoztatta ki azon való örömet. — Minap azt a' végzést hozta a' N. Gyűlés, hogy minden ostrom alá vétetett városokban lévő lakosoknak eleségek, pénzek, ruhájok, s. a. t. közönséges haszonra fordítasson, 's egyenkéntén osztattasson fel a' benn lévő lakosok közt. *Sic vos non vobis nidificatis aves; sic vas non vobis mellificates apes.*

Nantesben, Angersben, Ancenisben, (Pictaviumnak és Kis Britanniának városaiban) annyira szaporodott a' tömlötzőkre hányattatott szerentsétlen Rojalistáknak számok, hogy azoknak meg lövöldöztetések és gvillotiniroztatások sok időt lopott el. Mellyre nézve, hogy annyival könnyebben 's hamarább ki végeztessenek e' világból, hajókra rakatnak, a' *Ligeris* folyó vizén le bortsáttatnak, 's ágyú golyóbisok által el súlylyesztetnek. — Hány száz ezer embert meg nem emészített immár ez a' gonosz Frantzia revolutió!

A' *Bétsi* udvari újság többek közt így ír Frantzia Országának jelenvaló állapotjáról: A' Rojalistáknak veszedelmekről való hírekkel tele vagynak a' *Párisi* levelek. *Talmont* hertzeg egy nevezetes feje a' királyt kívánó seregnek *Fougeres* alatt, *Büzet* ex deputátus, ennekelötte a' *Calvadósi* olztálynak *Fiscalis* procurátora el fogatattván *Párisba* vitettek, az utólsóbb, kinek fejére már annakelőtte jutalom tétetett, minden processus nélkül gvillotiniroztatott. — A' Rojalistáknak széllyel lett üzettetések után, igen sok tolvajok tartózkodnak imitt amott az erdőkben, és sok erőszakos tolvajságot visznek végbe; de azt is utánna teszi a' *Bétsi* udvari újság, hogy ezen hírek nem hitelesek, mivel a' közelebb való tudósítások szerént, a' Rojalistáknak ármádája reá megyen száz ezerre.

Éggy szép anekdótát olvasunk egy közönséges levélből, hogy tudnillik a' Rojalisták közt szolgáló parasztok el hitették azt magokkal, hogyha szintén meg ölettetnek is a' vallásért és királyért viselt hadakozásban, harmad nap múltván ismét fel fognának támadni. Éggy éggyügyü paraszt asszony, ebbeli bizodalomban lévén, az ütközetben el esett férjét haza vitte, 's harmad nap múltván, a' midön t. i. ideje vala fel támadásának, nagy vendégséget készített, hogy a' más világon való bújdosásában el lankadt férjét jól meg vendégelhesse. Szomszéd asszonya történetből hozzá menván, tudakozza szorgalmatosságának okát, mellyre a' házi gazdasszony azt felelte, hogy férjének fel támadását várná, 's annak számára sütné 's főzne, szomszéd asszonya kamarájában el rejtetett férjének testét meg nézni ment, 's felette el ájúlt a' büszködött szag miatt. A' szegény özvegy asszony héjában várakozván mind a' meg határozott harmadik, mind a' következett napokon férjének fel támadása után, végtére azzal vigasztalta magát, hogy férje nem a' kégyelemnek állapottyában halván meg, esztendővel azután fogna fel támadni, addig pedig meg

tisztítani gyakorlott bűneitől. Hasonló anekdotát hallottam *Brandenburgiában* laktomban a' hét esztendőig tartott háborúban meg holt Orosz katonákról. Ezekkel is el vala hitettelve, hogyha Németországban agyon fognák magokat lövettetni, avagy vágattatni, hazájokban bizonyosan fel fognának támadni; a' minthogy hiteles embereknek szájaikból hallottam, hogy a' szegény oroszok minden irtódzás nélkül mentenek a' más világra, és akármelly veszedelemben forgottanak is, sem nem hátráltanak, sem pardont nem kívántak magoknak adattatni.

Hadi Történetek és Környülállások.

Az udvari hadi Cancellária által múlt szombaton közönségesse tétetett jelentésben a' vagyon, hogy e' folyó hólnapnak 9-dik napján 600 lovas Frantzia ment a' sűrű ködnek kedvezése alatt *le Cateau* és *St. Benin* közt állott tábori ör-állóink ellen, 's vissza is tólta azokat, a' kik legközelebb lévő vigyázatokhoz vonván 's kaptsolván magokat, olly derekasan vitézkedtenek, hogy kéntelenek vóltak amazok meg fordúlni, 's elébb állani, a' melly velek való kis tsatában csak eggy magyar hufzár holt meg, 's eggy esett sebbe.

Jan. 11-dik napján költ levelében azt írja *Koburg* hertzeg, hogy *Cambray*, *Bouchain*, és *Arlecux* vidékén nagyon öregbedik a' Fr. seregeknek számok, és hogy minden készületeikből azt lehet sajditani, hogy *Denaing* 's *Douchy* mellett fekvő ör-álló seregeinkre akarnak tsapni, fognak é fel-tételekben bóldogúlni avagy nem, meg mutattya a' következő idő.

Monsból iratik, hogy e' folyó hólnapnak 9-dik napján, kemény ágyú ropogás hallattatott

oda nem mész, de hol, és minémű ki menetel-
 lel, még ekkorig sem tudhattuk. Ugyan onnan
 jött levelekből olvassuk, hogy egész erejeket *Rys-*
sel vidékére húzzák a' kakasok, a' hová immár
 4000 sántz-ásók is érkeztenek. *Popering* környé-
 kén gyakran ki üt az ellenség, és a' mi szemei
 eleibe akad, el prédálja. Jan. 7-dikén egy *Lo-*
keven nevű Austr. Flandriai helységre rohantak,
 a' templomot ki pusztították, a' házakat fel pré-
 dálták, 's végtére onnan lett ki menetelekkel
 meg is gyújtották. Hanem bezzeg tromfot trom-
 fal ütöttek a' Hannoveránusok is, mivel bé
 tsapván a' Frantzia helységekbe, öt vagy hat fa-
 lut egészen fel prédáltak. Mindenütt vissza ver-
 vén az Austriai seregek a' Frantzia külső vigyá-
 zatokat, már most *Flimmesben* tanyáznak, melly
 által minden *Ryssel* és *Dovay* közt való égyes-
 ség két felé szakasztott.

A' felső *Rhenanusi* kerületben fekvő Austriai
 seregeknek táborában, e' folyó hólnapnak 19-dik
 napján költ levélben a' vagyon a' többek közt fel
 jegyeztetve, hogy minekutánna a' Frantziák rend-
 kívül való készületeket tettenek volna *Fort-Louis-*
nak ostromlása iránt, az ottan lévő Austriai kór-
 mányozó *Laurer* Generál - Májor, az előtt har-
 mad nappal, éjjeli 9 és 11 óra közt a' várat ki
 üresítette, minden erősségeit le rontatta, már an-
 nakelőtte minden magazinumot, hadi eszközöket
 és szerszámokat a' Rajna vizén által vitetvén. —
 Mellyről viradtakor tudósítatván a' Frantziák, a'
 halzna vehetetlen erősséget ismét el foglalták.

Frantzia Generál *Loche* segédje el fogattat-
 ván a' miénk által, azt vallotta, hogy semmi
 egyéb fel tételek nem vólt a' Frantzia seregek-
 nek Német Birodalomba lett bé ütésekben, ha-
 nemhogy azon tartományokat ki pusztítsák, 's
 alkalmatlanokká tegyék arra, hogy az égyesült
 seregek ottan jövő tavaszon tábort üthessenek.

Manheim vidéköl azt írja egygy velem levelező vitéz barátom, hogy az alatt, mig imitt amott satz-
tzolnak, és pufztitanak a' Frantziák, más részről *Germerheim* és *Speyer* vidékén keménnyen bé
sántzollyák magokat.

Olasz Országból is az a' hir érkezett leg kö-
zelebb hozzánk, hogy 10 ezer emberre való kvár-
télyt készítettek a' Frantziák a' *Nizzai* Grófság-
ban, azoknak a' seregeknek bé fogadásokra, a'
mellyek *Tulón* alól a' Szárdinai király ellen kül-
dettettek a' N. Gyűlés által. Az onnan és Sabau-
diából ki költözött lakosoknak örökségeik el a-
dattatnak, még pedig drága árron, úgy hogy,
a' melly jószág 3 's négy ezer livrára becsülte-
tett, tiz 's tizenkét ezer livrán is el ment.

Elegyes Tudósítások.

Cs. K. Generál *Beaulieu* 6000 főből álló se-
reget vitt *Trier* városának fedezésére. Az egész
Treviri választó Fejedelemségben lévő lakosok
fegyvert fogtak hazájoknak óltalmazására. Ja-
nuariusnak első hetében 30000 fegyveres lakos
gyüllött e' végre öfzve, és hogyha a' szükség
kivánni fogja, még égy, sőt két annyi is ki ál-
hat. A' *Coblentzi* Káptalan minden szükségtelen
ezüstét a' pénz-verő műhelybe küldötte, és a'
háború alatt semmi interest nem kíván magának
fizettetni. — A' Brunsvigiai uralkodó hertzeg,
a' Prussiai hadakozó seregeknek fő kórmányo-
zója sok új flintát küldött *Koblentzbe*, a' végre,
hogy a' lakosok közt ki öfztattassanak.

Kreuczenachba bé menvén a' Frantzia patrió-
ta seregek, igen kégyetlenül bántak a' lakosok-
kal, pistolokat, és bajonétákat tartván a' fér-
fiaknak, asszonyoknak, és hajadonoknak mely-
lyeikre, minden pénzeztől, zseb óráiktól, czi-
pökjök tsattaitól, köntöseiktől, s. a. t. meg fosz-

tották őket. Ennekfelette a' kórmányozó Frantzia Generál 300 hordó bőrt, 80 ezer font kényeret, szénát, abrakot, és tüzi fát a' mennyi szükséges, és három millió livrát parantsolt magának adattatni, a' bőrt minden haladék nélkül, a' kényeret pedig 24 óra alatt, hozzá tévén ezt is, hogyha nem fognak engedelmeskedni, az egész várost pórrá égetteti.

Manheimi levelek szerént, beteg ágyban fekszik Gróf *Wurmser* Schveçzingenben.

Sievers Orosz követnek Pétersburgba lett vissza hivattatása nagy nyúghatatlanságba ejtette a' Lengyel Országai Senátorokat, és a' mint a' szél fúj, újjobban közönséges Gyűllés fog *Varsóviában* tartattatni.

Úgy hallatik, hogy *Dügommer* Fr. Generál, a' *Tulonnál* diadalmaskodott pátrióta seregek közül 15 ezer embert vitt a' Spanyolok ellen, a' kik *Perpignant* erős ostrom alá akarták zárni, mellyben sokkal előbb bóldogúlhatnának, hogyha az égyyesült Spanyol és Anglus hajó seregek, melylyek *Langvedociától* nem messze láttattanak, oda bé férkezhetnének.

Volksheimban, a' Moguntziai V. Fejedelemségnek égyyik városkájában három száz dragoños egy egész escadron Frantziát ki üzött elemés találmánya által, t. i. a' nevezett helységnek alsó részéhez nyargalván, nagy lármát tsináltak, kiáltoztak, intettek, mintha ugyan egész escadron követte volna őket, mellyen meg szeppenvén a' kakasok, sebes vágatva ki nyargaltak a' városból, mellyet egészlen fel akartak prédálni.

A' múlt esztendei táborozásban sokat szenvedett, és meg kevesedett Szász regementek helyett, újjabb regementek fognak Saxóniából a' Rajna vize mellé marsirozni.

Az Angliai földmívelés mesterségnek gyarapítására fel állítatott tudós Társaság parancsolatot kapott a' ministeriumtól, hogy az Országnak minden környékeiben lévő földmívelésnek, és termékenységnek állapotját szorossan jegyezné fel, a' mellyből által lehessen látni, mellyik birtokos lakos fizethet több adót, mellyik kevesebbet. Még eddig minden különbség nélkül 14 sillinget (eggy Silling tetzen Angliában 26 és fél krajtzárt) kellett egy hól földtől fizetni, még pedig a' földnek minéműségére való tekintet nélkül. Úgy gondolkodik *Pitt* minister, hogy ez egy jó kút-fő fog lenni, mellyből a' jelenvaló háborúnak folytatására elegendő hadi költséget lehet ki meríteni.

A' selyem fabrikánsok egy közönséges instantziát irtanak az Angliai szép nemnek, mellyben azon esedeztének, hogy a' jelenvaló háború alatt mindnyájan, a' kikből csak lehetséges, selyem köntösöket viseljenek, másként kóldulásra fognak a' selyem mivesek jutni. Ezen esedező levélnek vólt is foganttya, mivel a' királyné neve napján minden fő dámák selyem köntösökben jelentenek meg az udvarnál.

Magyar Ország.

Aradon 3 dik Jan. 1794. Szokásban vagyón az itten körül belől fekvő német helységeekben a' nevezetes napok előtt való napnak estéjén lövöldözni, a' melly rossz szokás imitt amott sok rosszat okozott immár. Itt is égy gyermek a' másiknak kezéből ki vévén a' puskát, tulajdon kezét el lötte, mert széllyel szakadván a' puska, széllyel horta a' gyermek kezét, nem tudatik még él é vagy nem, mivel olly erek szakasztattak el, a' mellyekből folyó vért nem lehet el állítani.

Nagy meg rémülést okozott az ide való lakosok közt az a' hir, a' melly azt hinti vala

mindnyájunknak füleibe, hogy az ide jövő Frantzia foglyok pestisesek vólnának. De már most mind ez a' rossz hir, mind az által okoztatott félelem meg szűnt, mivel azt irják *Temesvárról*, hogy 500 oda vitetett Frantzia rabok között két-tónél több meg nem hólt, 's azok is pedig hóf-szas betegségek után.

Dunán túl való kerületből, a' tó-közből.

Új-esküttetés módja. (Farsángi darab)

Éggy parasztnak mintegy 23 esztendőös fija annyira meg szeretett egy körülötte szolgáló leányt, hogy a' házassági szövetséget néki meg igézné. — Ezt meg halván az ifjú apja, el annyira örvendett rajta, hogy fel tette magában a' szerelmeseknek meg esküttetéseket. Soká tartó utánok való leelkedése után tsak ugyan végbe vitte az öreg szándékát. Mert midön hallaná, hogy a' leány korán reggel naponként fijának há-ló szobájába menne, meg húzta magát egy éjt-szaka a' konyhának szegeletében, hogy a' fia semmit sem tudna felöle; de a' több lakosoknak meg mondotta 's kérte is őket, hogy kiáltására néki gyertyát gyújtánának. Reggel tehát mintegy hajnal tájban megy a' leány, kotzogatja a' szeretője ajtaját, ki is fel kél ágyából, 's az ajtót ki nyitja. Erre bé nyitja az ajtót az öreg após is, jó reggelt kíván fijának, ki is ijedtében alig tudta el fogadni apja köszöntését. Az öreg az ajtó-tól mellze nem ment, hogy a' madarat ne talám ki szalasztaná, szaglasz, kérdi a' fijától, ki vólna még véle a' szobában; mert ő idegen szagot érez-ne. Az ifjú mentegeti ugyan magát, mondván, hogy senki sem vólna; de az öreg, ámbátor se-tét vólt is, nem hagyta magát meg vakítani, kiált a' lakosoknak, hogy néki gyertyát gyújtánának. Az ifjú észre vévén az apja gyanakodását, a' leányt ki akarván a' szobából szöktetni, kérte ötöt, hogy ne csinálna lármát, 's ne költené fel

az álmos embereket, majd inkább maga gyújta na gyertyát. De az após úgymond, tsak maradj te itt benn, hiszem ök nem fognak azért haragudni. El hozzák a' gyertyát, a' kályha megett meg látja a' leányt, 's így szól hozzá, hát te mit csinálsz illy korán a' fiamnál; de jó hogy itt vagy, úgymond, mert imé számodra fölöstökömet hoztam. — El kezdi tehát a' nálla lévő korbátstsal verni; és mind addig verte, mig a' fija a' kezében lévő korbátstot meg nem fogta, mondván, hogy az apja ne bántaná a' leányt. Szót fogad az öreg; mert a' leány helyett a' fijas fogta elől, 's mind addig verte, mig meg nem esküdött, hogy a' leányra ez után jó szemmel soha sem nézne. Elöl fogta ismét a' leányt; azt is mind addig forgatta; mig az is *meg esküdött*, hogy eztán a' fijas szint olly igen fogja gyűlölni, mint eddig szerette. Így tehát az esküvő meg leve pap nélkül; a' szerelem gyümöltse pedig még azon nap piros és kék színekkel virágozott sűrűen, mind a' két szerelmesnek hátán.

U. J. Nem sokára olztán neve napja esvén az új-módi meg esküdt völegénynek, eggy más valaki jelenlétében bé toppan az ajtón előbbi szerelmetesse, hogy szeretett mátkáját meg köszöntené. Ez azomban tsak két szóval reá emlékezteté hajdani esküvésére. El pirúl a' leány, ki megy, és mérgében úgy bé tsapja az ajtót, hogy azólta, allig hiszem hogy kereftül nem nézne előbbi szeretőjét.

* * *

Jobbitások.

Az ez előtt való újság darabnak 19 dik sorában e' szó helyett *vezérekkel*, olvasni kell *vőrekkel*.